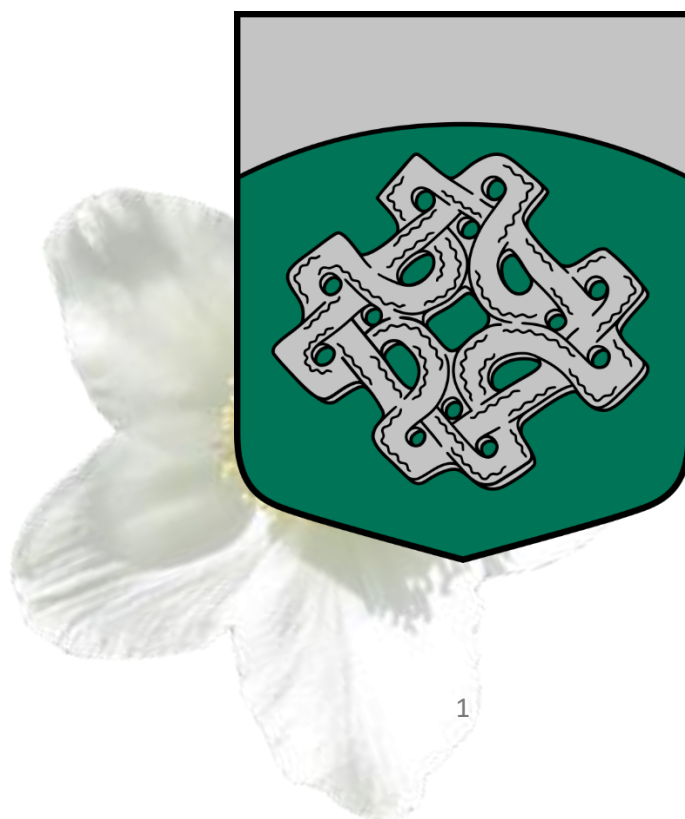

DAUGMALES

KRĀSU PALETE

SATURS

Darba uzdevums.....	3
Daugmales pilskalns.....	4
Statuss, apsaimniekošana un izpēte.	4
Daugmales pilskalna apmeklējums	4
“Ķīķerītis” ar skatu uz Nāves salu.....	7
Autoceļš P85 un tam piekļautā teritorija, apbūve (ciemata centrs).....	9
Industriālās un komerciālās zonas gar ceļu	10
Sabiedriskā un dzīvojamā infrastruktūra, zaļā zona gar ceļu P87	14
Ātruma jautājums	19
Multifunkcionālais centrs ar teritoriju.....	21
Daugmales pamatskola ar teritoriju.....	25
Dzintari.....	28
Dzīves vide un modelis Daugmalē kopumā.....	29
Vēlamās nākotnes investīcijas un finanšu avoti.....	30

Darba uzdevums

Daugmales krāsu palete tiek gatavota 2024. gada vasarā, pamatojoties uz divu lauka ekspedīciju laikā iegūto informāciju. Pirmā ekspedīcija notika maija vidū (nedēļas nogalē), otrā – jūlija vidū (darba dienā). Paletē iekļautas tobrīd publiskajos un privātajos apstādījumos dominējošās augu, ziedu krāsas, taču paletes pamatu veido Daugmales centra publiskā, privātā un komerciālā apbūve, iedzīvotājiem un Daugmales viesiem svarīgākā, vairāk izmantotā publiskā infrastruktūra.

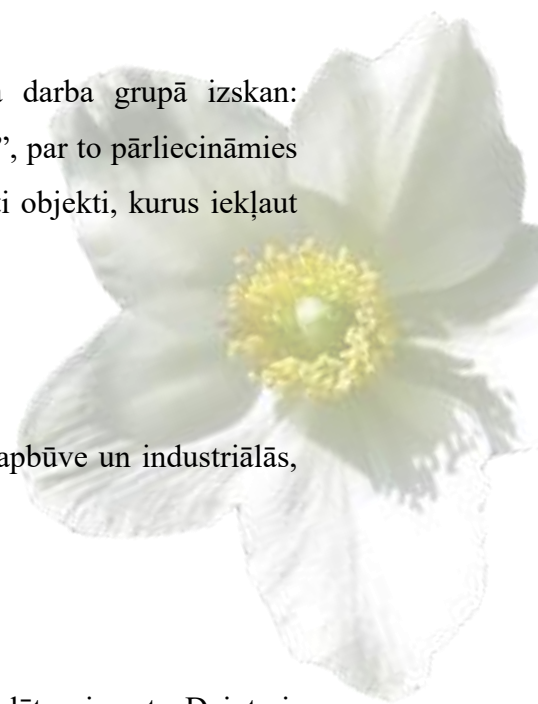
Daugmali šķērso valsts reģionālais autoceļš P85 Rīgas HES – Jaunjelgava, kas gar Daugavas kreiso krastu savieno autoceļu A6 pie Ķekavas ar autoceļu P87 5 km no Jaunjelgavas.

Cauri ciematam tek Raģupīte, uz kuras abpus šosejai, iebraucot Daugmalē no Jaunjelgavas puses, uzpludināti divi dīķi.

Daugmales īpatnība – šeit ir “ceļi”, nevis ielas. Projekta darba grupā izskan: “Daugmales ceļi ir kā zivs asakas, nevarēsiet izbraukt pa riņķi”, par to pārliecināties arī ekspedīciju laikā. Darba grupas diskusiju laikā tiek izvēlēti objekti, kurus iekļaut Daugmales krāsu paletē, un tie ir:

- Daugmales pilskalns;
- Atpūtas vieta “Ķīķerītis” ar skatu uz Nāves salu;
- Autoceļš P85 cauri ciematam, tam piekļautā publiskā apbūve un industriālās, komerciālās teritorijas;
- Multifunkcionālais centrs ar teritoriju;
- Daugmales pamatskola ar teritoriju.

Tāpat, sekojot darba grupā izteiktajām vēlmēm, tiek apmeklēts ciemats Dzintari. Papildus apmeklējam arī lielās dārzniecības: “Daugmales peonijas” un “Daugmales lilijas”.

Daugmales pilskalns

Statuss, apsaimniekošana un izpēte.

19.12.1998. pilskalns ieguvis Valsts nozīmes aizsargājama pieminekļa statusu. Aizsardzības zonas uzturēšanas režīms blakus citām prasībām pilskalnam nosaka brīvu vai daļēju piekļūšanas iespēju, kā arī aizliedz palielināt transporta slodzi, kas negatīvi ietekmē kultūras pieminekļa saglabāšanu.

Ķekavas novada pašvaldības publiski pieejamā informācija liecina, ka 2017. gada 19. aprīlī tika noslēgts Sadarbības līgums par nekustamā īpašuma, kura teritorijā atrodas Daugmales pilskalns, nodošanu bezatlīdzības lietošanā, līgums tā darbības laikā ticis pagarināts līdz 2023. gada 30. aprīlim. Sadarbības līguma darbības laikā Ķekavas novada pašvaldība ir veikusi zemes gabala uzturēšanas pasākumus (zāles pļaušana, atkritumu savākšana), kā arī rīkojusi dažādus pasākumus bezatlīdzības lietošanā nodotajā zemes gabalā. 2023. gada 21. jūnijā dome vienbalsīgi pieņēmusi lēmumu slēgt jaunu sadarbības līgumu uz 3 gadiem par nekustamā īpašuma izmantošanu, ar mērķi gūt sabiedrisku labumu no Daugmales pilskalna popularizēšanas, saglabāšanas un brīvas piekļūšanas Daugmales pilskalnam un Daugavas upei¹.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde 2023. gadā uzsākusi izstrādāt Daugmales pilskalna ar senpilsētu un senkapiem arheoloģiskās izpētes 2. posma darbu programmu, Ķekavas novada pašvaldība izsniegusi arheoloģiskās izpētes darbu atļauju.

2023. gada nogalē NKMP ziņojusi par postījumiem Daugmales pilskalnā, 2024. gada februārī izveidots pārskats par arheoloģiskās izpētes darbiem. Diemžēl, šie dokumenti nav publiski pieejami, taču notikumu gaita noprotama no NKMP mājaslapā pieejamās informācijas².

Daugmales pilskalna apmeklējums

Sekojojot brūnajām ceļa norādēm, pilskalns ir viegli atrodams, tā pakājē ir informatīvais tūrisma stends un neliels stāvlaukums. Tūrisma autobusiem vai kāzinieku kolonnām piebraukšanas iespējas gan varētu būt ierobežotas, taču, tas saprotams, atceroties Aizsardzības zonas uzturēšanas režīma nosacījumus, kas liedz palielināt transporta

¹ <https://kekava.lv/wp-content/uploads/2023/06/19.noma-Daugmales-pilskalns.pdf>

² <https://mantojums.lv/cultural-objects/2090?tab=documents>

slodzi teritorijā. Daugavas krastā vairāki kungi makšķerē, stāvlaukumā un šaurajā celiņā gar stāvo pilskalna nogāzi uz Daugavu novietotas vairākas automašīnas.

Maija vidū pilskalnā “saimnieko” Daugavas anemones un meža zemenes, nogāzes ir vienos baltos ziedos, kas rada ļoti īpašu, arhaisku noskaņu. Pilskalna augšā cilvēku nav, lai arī ir svētdiena. Paveras plašs skats uz Daugavu, un arī pretējā virzienā, kā noprotams no senvietas kartes – uz senpilsētu un senkapiem.

Daugmales pilskalna nogāze uz stāvlaukuma pusi un Daugavas anemones pilskalnā.

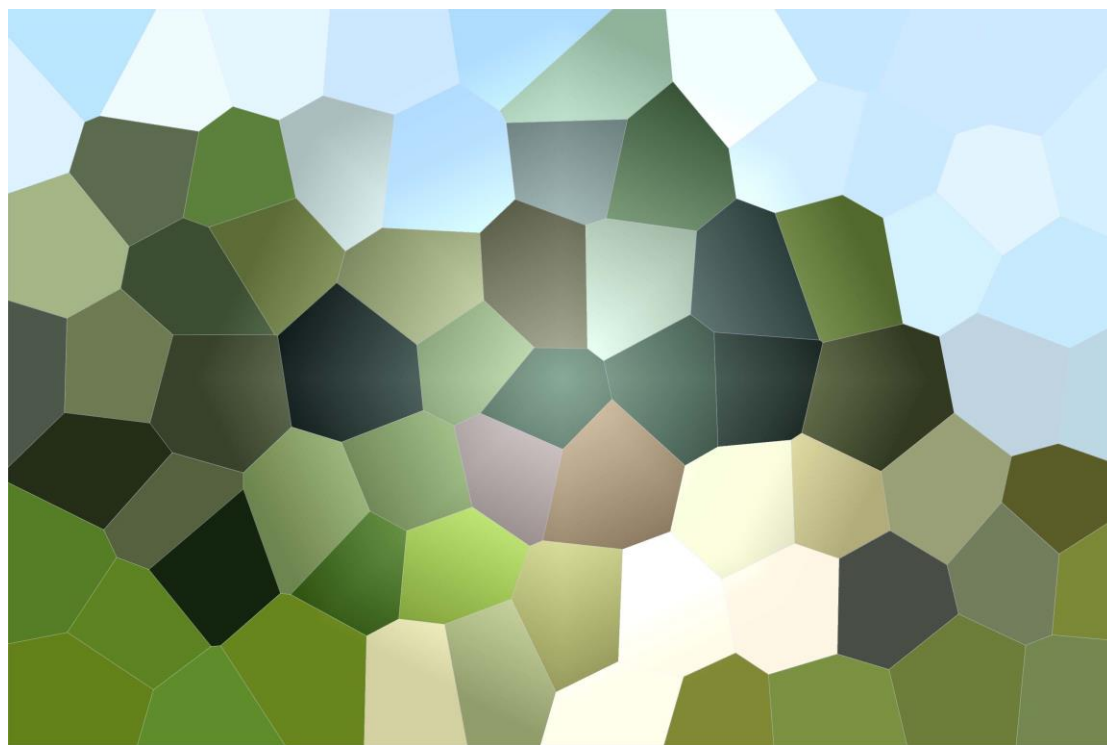
Pateicoties tam, ka pilskalns ir pašā ūdens klajuma malā, pārņem sajūta, ka esi uzkāpis ļoti augstu! Kā skaisto skatu baudītājam gribētos, kaut skatu pāri Daugavai netraucētu koku galotnes, taču jāņem vērā, ka pieminekļa saglabāšanas nolūkos šos kokus izzāgēt, visdrīzāk, nedrīkst, lai pasargātu nogāzi no nogrūšanas.

Pilskalnā iestaigātās taciņas liecina par to, ka cilvēki iemīļojuši šo vietu. Šur, tur gan redzamas aizdomīgas bedres, kas varētu būt “melno” racēju roku darbs, taču tā ir mūsu pilskalnu kopīga sāpe un ir novēršama tikai ar apsardzes nodrošināšanu, ko pilskalnus ir grūti īstenot.

Redzams, ka pilskalns tiešām tiek apkopts, turklāt – ar pietāti pret savvaļas augu sugu saglabāšanu, zem anemoņu mākoņiem jau nojaušama pamatīga pļavas puķu daudzveidība. Acīmredzot, arī makšķernieki un apmeklētāji, kas iecienījuši šo vietu, izturas pieklājīgi, ne pilskalnā, ne tā pakājē nav redzami izmesti papīri, izsmēķi vai citi atkritumi.

Daugmales pilskalna apciemojumu patiešām ir vērts ieteikt draugiem. Tas ir vienkārši atrodams un pieejams, no tā paveras plaši skati un senatnes noskaņa ir viegli notverama.

Veidojot un kopjot Daugmales identitāti un stiprinot cilvēku piederības sajūtu, pilskalnam tīri dabiski būs liela nozīme, jo senvēsture ir viens no pamata identitātes veidošanas elementiem. Daugmalieši pamatoti lepojas ar šo vēstures pieminekli, labi pārzin publiski pieejamo vēsturisko informāciju, pilskalnā notiek kultūras pasākumi. Daugmales ģerbonī dominē sakta no pilskalna arheoloģiskajiem izrakumiem. Iespējams, kopiena varētu sazināties ar NKMP, nākotnē veidojot ciešāku sadarbību kultūras mantojuma projektu veidošanā, piesaistot jomas speciālistus.

Daugmales pilskalna krāsas.

“Ķīķerītis” ar skatu uz Nāves salu

Ciemata ceļš un tālāk Nāves salas ceļš ved uz pašvaldības veidoto atpūtas vietu “Ķīķerītis”, kuras nosaukums, kā vēsta tur esošais informācijas stends, droši vien radies no “ķīķerēt” - skatīties, raudzīt, vērot, jo no šīs vietas vislabāk saskatāma Nāves sala.

Patiesībā gan “ķīķeris” ir cēlies no lejasvācu “Der Kieker”, kas tiešā tulkojumā nozīmē – binoklis, bet Ziemeļvācijā plaši tiek lietots izteiciens “Jemanden auf dem Kieker haben”, kas latviski tulkojams kā frazeoloģismi “Turēt uz grauda” vai “Elpot mugurā”.

“Ķīķerītis” atrodas tieši pretī Nāves salas Rietumu galam, kas kauju laikā bijusi pati bīstamākā toreiz vēl - pussalas daļa. Ņemot vērā 1916. gada traģiskos notikumus Nāves salā, var teikt, ka latviešu vēlme veidot deminutīvus, kur vien tas iespējams, izspēlējusi mulsinošu joku, nosaucot šo vācu armijas novērošanas punktu mīlīgā pamazināmajā formā.

Projekta darba grupa ļoti vēlējās tieši šī objekta analīzi, paužot neizpratni par labiekārtojuma elementu izvēli. Taču, jāteic, ka lielākais trūkums šeit ir koncepta neesamība.

Uz informatīvā stenda ir virsraksts “Ķīķerītis”, taču stenda informācija veltīta tieši Nāves salai. Vieta, vismaz formāli, veidota kā atpūtas vieta – pieeja pie ūdens, laipa, kāpnītes, pludmales ģērbtuve, laukumiņš, pāris soliņi, ugunsкура vieta, atkritumu urna. Visi šie infrastruktūras elementi gan ir izveidoti jau pasen, galēji nolietotojušies, estētiski un funkcionāli nepievilcīgi. Rupju šķembu segums pludmalei ir kategoriski nepiemērots un var būt pat traumatisks. Ģērbtuve, kāpnēs un laipas veidotas no dēļiem, kas sen jau nokalpojuši savu laiku, laipās un kāpnēs trūkst dēļu, tās ir nedrošas. Šķembotais laukums, kas, acīmredzot, vairāk kalpo kā automašīnu stāvvietā – nezālēm aizaudzis.

Pavisam blakus atrodas SUP dēļu nomas punkts, par ko liecina reklāmas baneris ar nomas kontaktinformāciju un jauna laipa.

Taču, pati vieta tās vēstures kontekstā un arī pašu Daugmales iedzīvotāju apziņā nekādi nesaistās ne ar izklaidēm, ne aktīvo atpūtu. Arī informācija “Ķīķerīša” stendā ir pārāk smagus vēstures notikumus aprakstoša un saturiski nesaskan ar aktīvās atpūtas, pludmales vai “pacepsim desiņas uz ugunsкура” ideju.

Respektīvi – šī vieta nav ne aktīvās atpūtas, ne atpūtas pie ūdens un dabas, ne piemiņas vai vēstures vieta.

“Kīķerīša” infrastruktūra un SUP dēļu nomas baneris ar laipu.

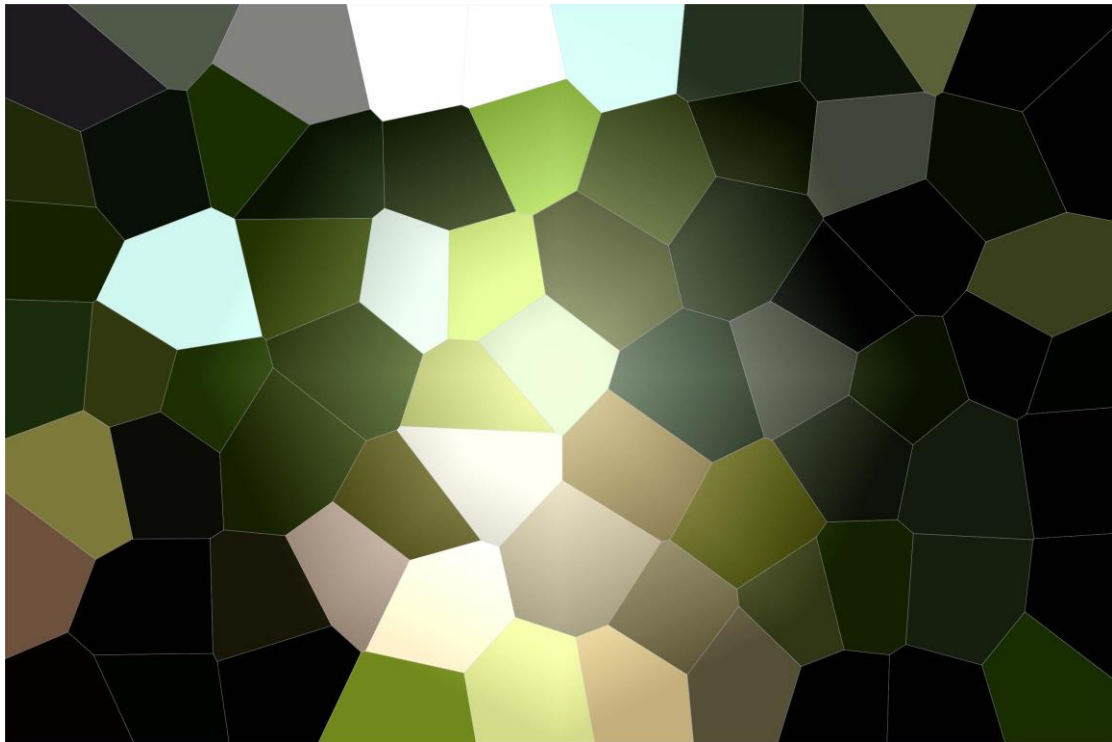
Ņemot vērā ļoti nolietoto, drošības un higiēnas prasībām neatbilstošo, kā arī atpūtai pie ūdens nepiemēroto “Kīķerīša” publisko infrastruktūru, visticamāk, ka drīzumā tiks veikti šīs vietas rekonstrukcijas darbi. Ļoti vēlams, lai Daugmales aktīvā kopiena tiktu pieaicināta un uzklausīta šīs vietas koncepta izstrādes procesā. Tas ļautu noteikt pareizas vietas saturiskās dominantes, kas nepieciešamas tālākai vietas jēgpilnai izmantošanai un attīstībai. Pašiem daugmaliešiem jāizlemj, kas šeit būs galvenais: Nāves sala ar tās vēsturi, vai atpūta pie ūdens. Jāveido vietas ilgtermiņa vīzija, kas vēlāk atvieglos līdzekļu piesaisti tālākā vietas attīstībā, dodot lielāku pienesumu Daugmalei.

Abi iespējamie vietas attīstības virzieni ir vienlīdz labi, taču izvēlētajam virzienam jāatbilst Daugmales iedzīvotāju vajadzībām:

- Ja Daugavas krastā ir maz bezmaksas, publiski pieejamu peldvietu un aktīvās atpūtas vietu, un šī ir iedzīvotājiem teju vienīgā pieeja pie Daugavas, kurā krasta īpatnību dēļ ir droši uzturēties arī ģimenēm ar bērniem, tad racionāli un arī ētiski

pareizi būtu šeit pielietot tieši atpūtas konceptu (ar nosacījumu, ka pašvaldība infrastruktūru veido atbilstoši mūsdienu prasībām);

- Ja Daugmales identitātes un vietas piederības veidošana un kopšana kopienai ir svarīga un kopienā tiek uztverta kā ilgtermiņa projekts, tad uzsvars liekams tieši uz Nāves salas notikumiem. Pēdējā gada laikā kopienā aizvien vairāk izskan Nāves salas vārds, ir ieceres tās attīstībai, kopiena izjūt pienākumu izcelt šo Daugmales vēstures daļu. Ilgtermiņā, ja tiks veiktas pašvaldības un kopienas saskaņotas darbības, Nāves sala var kļūt par vienu no spēcīgākajām Daugmales identitātes komponentēm – turklāt, tādu, kas vietai piesaista investīcijas infrastruktūrā un kultūrā, kā arī veicina ārējo apmeklējumu, tūrismu, nodrošina atpazīstamību.

“Kīķerīša” krāsas.

Autoceļš P85 un tam piekļautā teritorija, apbūve (ciemata centrs)

Sāpīgākais daugmaliešu jautājums – kā radīt apstākļus, kas caurbraucējiem liktu samazināt ātrumu, iebraucot Daugmalē, īpaši no Jaunjelgavas puses. “Trakie sēļi” – tā velk uz zoba tīšus vai netīšus ātruma ierobežojumu pārkāpējus, kas pa autoceļu P85

caur Daugmali dodas uz Rīgu. Tāpat kopienā satrauc nesakoptās industriālās teritorijas, tiek atzīmētas estētiskas un funkcionālas nepilnības komerczonās un zaļajās zonās.

Uz ceļa atrodas Daugmales administratīvais centrs, kā arī citi ciemata dzīvei būtiski objekti:

2 apjomīgas industriālās komercdarbības teritorijas; degvielas uzpildes stacija “Circle K”; veikals “Elvi” un “Mēness aptieka”; tiem pretējā ceļa pusē – ar apzaļumotu atkāpi, koku aleju un ietvi no ceļa nodalīts bērnu rotaļu laukums; padomju gados būvētas trīsstāvu daudzdzīvokļu mājas; pagasta pārvalde un bibliotēka; bet pašā ceļa malā - skeitparks.

Visā ceļa caurbraucamajā garumā ir tikai 2 gājēju pārejas. Pirmā – aiz dīķiem, pie pagrieziena uz Nāves salu. Otrā – starp sabiedriskās satiksmes autobusa pieturām. Starp apdzīvotas vietas ātruma ierobežojuma zīmēm ir tieši 1 km.

Industriālās un komerciālās zonas gar ceļu

Veikala “Elvi” un “Mēness aptiekas” apkārtnē tiek vēlēties vairāk rūpju un apsaimniekotāju tiekšanos uz skaistas vides veidošanu. Šobrīd tās ir kaila betona ēkas uz asfaltbetona, asfaltbetona malā. Košus, uzkrītošus akcentus veido skatam atklātie, nenosegtie un nekādā citā veidā nenomaskētie atkritumu konteineri.

Nevēlēšanos veidot skaistu, iedzīvotājiem un pašiem pievilcīgu vidi šeit nav iespējams attaisnot ar līdzekļu trūkumu – gan “Elvi”, gan “Mēness aptieka” ir finansiāli veiksmīgi komersanti. Arī teritorijas platība pilnībā pietiekama, lai ierīkotu ziedošu augu dobes, apkoptu esošos krūmus fasādes priekšā. Atkritumu konteineriem iespējams uzbūvēt nojumi, īpaši skaisti izskatītos ažūra metāla vai koka nojume, kas noaudzēta ar vītenaugiem, kuri, mainoties gadalaikiem, maina lapu krāsu. Šādas nojumes sastopamas daudzviet Latvijā, gan pašvaldībās, gan uzņēmumos ar daudz mazākām finanšu iespējām, bet lielākām cieņas pret apkārtējo vidi prasībām.

Veikala “Elvi” iekštelpas tīras, glītas un pat mājīgas, iekārtots arī kafijas un saldumu mīļotāju stūrītis, laipns un smaidīgs personāls.

Degvielas uzpildes stacija “Circle K” ir nākamā komerciālā teritorija uz Rīgas pusi. DUS ir labi apmeklēta, jo atrodas ļoti ērtā vietā braucējiem uz/ no Rīgas. Arī pašiem daugmaliešiem, no kuriem daudzi dodas uz darbu galvaspilsētā, ērtāk uzpildīt degvielu tuvu mājām, nevis Rīgā.

DUS teritorija klāta ar asfaltbetonu un bruģi, kas vietām jau prasītos pēc pielabošanas. Aiz ēkas lielie atkritumu konteineri, kurus iespējams maskēt (sk. augstāk), bet starp ceļu P85 un DUS plata, pašlaik bruģēta “drošības salīņa” vai nodalošā josla. Pēc sajūtām šķiet, ka teritorija ir ļoti liela, taču nav zināms, kur tieši beidzas “Circle K” un sākas nākamā komerciteritorija. Izbraucot no DUS, jau aiz gāzes konteineru, nepievilcīgu pamestības iespaidu rada nenovāktas apjomīgas dzelzsbetona konstrukcijas, ap un zem kurām mētajās tukšās pudeles un citi sīki atkritumi, aug nezāles.

Nepatīkami pārsteidz DUS tualetes telpa: santehnika un apdare ir galēji nolietotā stāvoklī un neatbilst higiēnas prasībām, elektroinstalācija – nedroša, kopumā radot tiešām atbaidošu iespaidu.

Degvielas uzpildes stacija ir vieta, kuru apmeklē visvairāk ne- daugmaliešu, tā vistiešākā veidā atbilst vietas vizītkartes statusam. Diemžēl, šī vizītkarte šobrīd neatstāj labu iespaidu. Saprotams, ka vietas izvēle pati par sevi nodrošina pelnošu uzņēmējdarbību, tad kāpēc tērēt līdzekļus un spēkus uzlabojumu veikšanā? Tomēr, jebkura uzņēmēja pienākums ir arī vairot vietas labo slavu, veidot un uzturēt pievilcīgu

dzīves vidi tur, kur uzņēmējs gūst peļņu. Kopienai sadarbībā ar pašvaldību ir visas tiesības un pat pienākums vērsties pie uzņēmēja ar uzstājīgu lūgumu novērst trūkumus vietā, kas atbild par pirmo un, bieži vien arī – vienīgo iespaidu par Daugmali.

Tas attiecas arī uz nākamo uz Rīgas pusi esošo komerciteritoriju īpašniekiem. Nekādā veidā vizuāli nenorobežotas un garāmgājēja skatam nenomaskētas milzīgas teritorijas, kas ļoti atgādina “kolhozu” laikus. Ja uz Rīgas pusi pēdējā zemesgabalā ir vairāk redzams, ka tā ir “darba procesa nekārtība”, tad zemesgabalā, kas atrodas uzreiz aiz DUS, valda vienkārši haoss un lielgabarīta atkritumi.

Pat gadījumos, kad ciemata detālplānojumā industriālās zonas ir tik tuvu galvenajām satiksmes un cilvēku plūsmām, ir iespējams panākt, lai tās nedarbotos kā vidi un dzīves telpu degradējoši objekti. Tās iespējams maskēt, vizuāli nodalīt, padarīt mazāk uzkrītošas gan ar dzīvžogu stādījumiem, gan apbūves elementiem šajās teritorijās. Sprotams, ka darba procesā var rasties gan nekārtība, gan atkritumi, taču, ne viens ne otrs nedrīkst valdīt teritorijā ilgstoši un nepārtraukti! Ne velti komercobjektu pārvaldītājam, īpašniekam vai teritorijas nomniekam ir jāievēro gan rakstīti, gan nerakstīti noteikumi teritorijas uzturēšanā, ja tā atrodas pilsētā vai ciemata centrā. Sakoptas industriālās teritorijas liecinās par to, ka šī vieta ir ar labu potenciālu, piesaistīs jaunus uzņēmējus un investīcijas. Teritorijas, kas degradē vidi, gluži otrādi – radīs bezcerības, stagnācijas un vienaldzības iespaidu, turklāt, ne tikai caurbraucējos, bet arī vietējos iedzīvotājos, īpaši – jauniešos.

Spēkā esošie Ķekavas novada pašvaldības domes saistošie noteikumi Nr. 5/2024, punkts 5.2. nosaka saistību sakopt un uzturēt nekustamo īpašumu, tam piegulošās teritorijas un teritorijas, kas vērstas pret publisko ārtelpu, paredzot arī soda sankcijas par šīs saistības neievērošanu (juridiskām personām no divām līdz 270 naudas soda vienībām), tomēr prakse liecina, ka sodīšana nerada motivāciju situāciju uzlabot, drīzāk veido negatīvu emocionālo fonu kopienā.

Efektīvākais, lai arī ne ātrākais ceļš, kā padarīt pievilcīgu Daugmales galveno asinsrites ceļu – iesaistīt komersantus kopienas attīstības darba grupās, runājot par estētiskas vides nozīmi, kopīgi meklējot risinājumus, kā šo vidi veidot, uzsverot katra kopienas locekļa atbildību un, sekojoši, ilgtermiņa ieguvumus gan komersantiem, gan katram Daugmales iedzīvotājam. Ja cilvēki paši vēlēties dzīvot skaisti, nevis maksās soda naudas, rezultāts būs gan pilnīgāks, gan ilgtspējīgāks.

Katrā ziņā – kopienai un, arī pašvaldībai, ir aktīvi jāpielieto esošie rīki vai jāizstrādā jauni, lai ceļam piegulošās industriālās, komerciālās zonas radītu labi **apsaimniekotu, nevis izmantotu** teritoriju iespaidu. Tas attiecināms arī uz degvielas uzpildes stacijas, veikala un aptiekas teritorijām, ne tikai pēdējiem diviem zemesgabaliem.

Sabiedriskā un dzīvojamā infrastruktūra, zaļā zona gar ceļu P87

Iebraucot Daugmalē no Jaunjelgavas puses, abpus ceļam ir skaisti, dabiski ainaviski dīķi, kuros vasarās zied ūdensrozes. Tālāk, jau iebraucot pašā ciematā, pirmais sabiedriskās infrastruktūras objekts ceļa kreisajā pusē – neliels skeitparks. Pie skeitparka ir uzstādīta informatīvā plāksne ar tā izmantošanas un drošības noteikumiem, turklāt tā izveidošana ir bijusi pašu jauniešu iniciatīva, kas pats par sevi ir labs signāls. Diemžēl, skeitparka novietojums pašā ielas malā neatbilst pamata drošības uzstādījumiem. Tas nav norobežots ar žogu, apstādījumu joslu vai citādi. Kopiena saka, ka skeitparku plānots pārvietot, tātad šis trūkums drīzumā tiks novērsts.

Skeitparks un ietve ar zaļo zonu gar ceļu.

Tālāk gar ceļu līdz dzīvojamajām mājām, pagasta pārvaldei un bibliotēkai, ved ietve zem lielu koku zariem, ietves kreisajā malā līdz daudzdzīvokļu namiem plaša zaļā zona ar dažādiem zemākiem dekoratīvajiem krūmiem un lieliem kokiem. Vasaras svelmē liela daļa ietves patīkami noēnota, no brauktuves to nodala arī aizsargbarjera.

Projekta darba grupā izskan viedoklis, ka ietves garumā būtu nepieciešams kāds soliņš, un šī ir racionāla vēlme, jo cilvēku dabiskajai kustībai nepiemērotais gājēju pāreju izvietojums (un to trūkums) liek mērot teju lieku puskilometru un pat vairāk, lai no atsevišķām, turpat pie ceļa esošām daudzdzīvokļu mājām nokļūtu uz aptieku vai veikalu. Gados vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem tas ir liels attālums. Vēl viena gājēju pāreja pretī ēkai, kur atrodas pagasta pārvalde un pāri ceļam – veikals un aptieka, nav tikai attāluma jautājums, bet arī drošības jautājums.

Ceļu, ielu un zaļo zonu projektēšanā ļoti bieži tiek pieļauta viena un tā pati kļūda gandrīz visās mūsu pilsētās un ciematos. Projektētāji vēlas gājējus “dresēt”, lai tie iet taisnos leņķos un staigā pēc iespējas vairāk, no punkta A līdz punktam B izejot labirinta cienīgus maršrutus. Diemžēl, šīs projektētāju vēlēšanās cilvēki nepilda, bet staigā dabiski, izmantojot tuvākos un ērtākos ceļus, ieminot taciņas pa zālienu, starp puķu dobēm, un pārkāpjot pāri arī zemākiem žodziņiem.

Tieši pretī daudzdzīvokļu mājai uz DUS “Circle K” iemīta taciņa.

Posmā, kas pretī veikalam, aptiekai un degvielas uzpildes stacijai pusstundas laika novērojumā neatļautās vietās ielu šķērso pilnīgi visi gājēji un velosipēdisti, kam ir nepieciešamība nokļūt no ceļa vienas puses uz otru.

Ceļa posms ir pietiekami garš vēl vienas gājēju pārejas ierīkošanai, piemēram, Pļaviņu pilsētas centrā pārejas ir ik pa 100 metriem, un autovadītāji to sen pieņēmuši kā normu.

Dabiskais gājēju ceļš no daudzdzīvokļu namiem uz DUS “Circle K”

Šajā vietā gājēju pāreja ir nepieciešama! Cilvēki šeit šķērsos ceļu, jo tas ir dabiski, tādēļ jāveic preventīvi drošības pasākumi, nevis jācenšas tos “pakļaut dresūrai”.

Projekta darba grupa uz jautājumu – kas visvairāk kaitina šajā ciemata teritorijas apvidū?, teica - “Nu, tie puķu podi!”. Acīmredzot, kāda publiskā iepirkuma ietvaros Ķekavas novada ciematiem ir iegādāti lieli, koši puķupodi, kas ir tik apjomīgi, ka būtu jau saucami par vides objektiem. Trīs no tiem tikuši arī Daugmalei. Maija beigās puķupodi ir īpatnējā stāvoklī, tajos paspējuši iesakņoties daži pagājušā gadā sasprausti grimoņu žagari. Jūlija sākumā puķupodos jau zied zemas puķes dažādās košās krāsās.

Puķupodu maijs un jūlijs.

Paši par sevi šie objekti nav nekas slikts, košuma un ziedu Daugmales ceļam tiešām pietrūkst. Tomēr, lai šādi koši objekti veidotu vidi skaistāku, tie pareizi jāiekļauj apkārtējā ainavā un arī atbilstoši jāpiepilda. Jo puķupods ir lielāks, jo apjomīgākai jābūt augu kompozīcijai tajā. Jo tas ir košāks, jo vairāk jāpārdomā augu krāsas un vieta, kur objekts tiks novietots. Augu apjomam ir jābūt proporcijās vismaz 1:1, bet labāk 1,5:1 pret puķupoda izmēru. Šādā traukā augu kompozīcijā nepieciešama kāda izteikta vertikāle, kas veidos līdzsvaru. Apkārt apmalei būtu vēlams veidot nokarenu augu aploci.

Šāda pati disproporcija redzama arī puķupodos pie ieejas pagasta pārvaldē. Masīvas betona konstrukcijas piepildītas ar zemām, košām puķēm. Šādi dekoratīvie stādījumi eksponē pašu puķupodu, nevis augus tajā, taču betona Daugmales centram pilnīgi pietiek arī tāpat! Protams, lieli augi prasīs biežāku laistīšanu un arī mēslošanu, ledenes ir krietni mazprasīgākas, iespējams, tieši tāpēc augu izvēle ir par labu tieši šādai kompozīcijai.

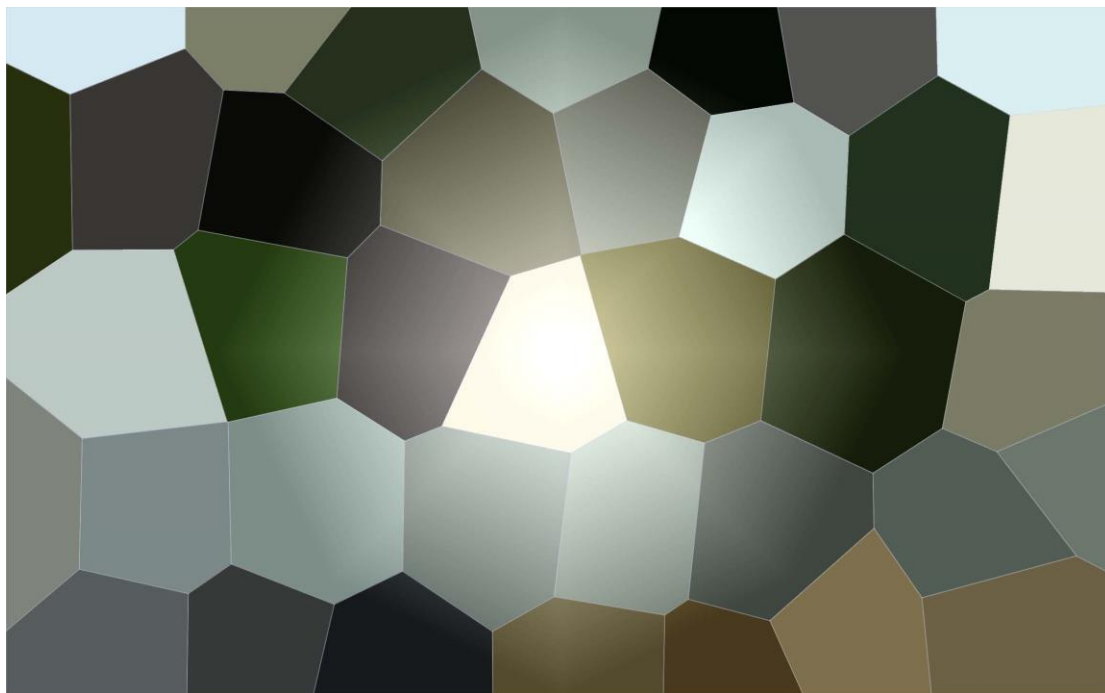
Puķupodi pie pagasta pārvaldes maijā un jūlijā.

Turpat blakus ir pietiekami plats zāliena laukums, kurā var ierīkot mulčētas dobes. Augi, kas aug tieši zemē, būs jālaista un jāmēslo krietni retāk. Paliekošā vietā ir iespējams veidot ziemciešu, graudzāļu stādījumus, kas būs ilgmūžīgi un apjomīgi, ziedēs secīgi cauru gadu, aizklās daļu pelēkās sienas. Tas pats attiecināms uz koniskajiem puķupodiem pretī DUS – tie šajā vietā nav vajadzīgi un nav harmoniski, tādēļ ir kā dadzis acī gan vietējiem, gan viesiem. Puķupodi ir nepieciešami vietās, kur nav augsnes, akmeņainās, klinšainās Dienvidu pilsētās, bet Latvijas zālienā un pie ēku sienām dabiski izskatās puķu dobes un citi augu stādījumi.

Daudzdzīvokļu māju ieejas un pagalmi, nenoliedzami, ir tikai un vienīgi pašu iedzīvotāju rokās. Bēdīgi, ja vairāku dzīvokļu īpašnieki nevar apvienot spēkus un finanses, lai kāpņutelpas ieejai ieliktu cienījama izskata durvis vai iegādātos atkritumu urnu, nevis pie durvīm turētu vecu krāsu spaini. Iespējams, ka ar laiku, kopienai aktivizējoties, neatlaidīgi un publiski apspriežot ciemata labā tēla un estētiskas dzīves vides jautājumus, sasparosies arī šo māju iedzīvotāji. Iespējams, ir vērts apsvērt kāda ikgadēja motivējoša “skaistākās daudzdzīvokļu mājas” konkursa organizēšanu vai citā veidā izcelt tieši sakoptāko māju iemītnieku veikumu. Uzslavas vienmēr strādā labāk par nosodījumu vai kaunināšanu un - labais piemērs ir lipīgs.

Kopumā ceļa kreisā puse ir labi apzaļumota, lielie koki un košumkrūmi dod pavēni un rada trokšņu, drošības un gaisa kvalitātes amortizācijas joslu starp ēkām un brauktuvi. Apbūve ir padomju laiku mājas, kas tiešām ar vienkāršām metodēm un bez lieliem

kapitālieguldījumiem ir grūti padarāmas estētiskas. Ielai tikai nedaudz pietrūkst košuma un pašu iedzīvotāju saliedētu rūpju.

Ceļa P87 krāsas.

Ātruma jautājums

Viens no iemesliem, kādēļ daugmaliešiem jāsūdzas par regulāriem ātruma pārsniedzējiem, kas traucas cauri ciematam, ir ceļa kopējā uzbūve. Ceļa malās nav objektu, kas pievērs uzmanību, liekot piebremzēt - “Kas te tāds interesants?”, “Ah, paskaties, kādas rozes!”, “Hallo, tēti, mēs esam ciematā, piebremzē!”. Ceļš ir taisns un vienmuļš kā ātrgaitas tunelis. Vienā pusē neizteiksmīgas komercēkas, otrā – koku rinda.

Vienkāršākais un lētākais risinājums atgādināt braucējiem, ka viņi, tomēr, atrodas apdzīvotā vietā jau uzreiz pie dīķiem - uzstādīt ātruma mērītāju ar zaļo gaismu līdz 50 km/h un sarkano virs 50 km/h. Šo signālu autovadītāju refleksi uztver ļoti labi un, ja vien ātruma pārkāpšana nav tīša ļaunprātība, tas patiešām strādā. Ja nepieciešams pavisam efektīvs līdzeklis, tad fotoradars pāris dienu laikā samazinās caurbraucēju ļoti steidzamo darīšanu skaitu par 99 %.

Fotoradaru vietas tiek izvēlētas un saskaņotas, sadarbojoties CSDD un satiksmes drošībā un satiksmes organizācijā iesaistītajām atbildīgajām institūcijām - Valsts policijai, VAS „Latvijas Valsts ceļi” un pašvaldībām. Ja kopiena griežas pašvaldībā ar

argumentētu iesniegumu šāda radara nepieciešamībai, pašvaldība tālāk vēršas CSDD un citās atbildīgajās institūcijās. Pēc kādiem drošības parametriem Valsts policija un CSDD sniegs atzinumu par radara uzstādīšanas nepieciešamību, varēs izskaidrot tikai pašas šīs iestādes. Diemžēl, publiskos resursos šāda informācija/ kritēriji nav pieejami.

Arī ātruma mērītāja uzstādīšana vispirms būs jāsaskaņo ar pašvaldību. Ātruma mērītājs ir interaktīvs, informatīvs stends, nevis kontrolējoša sistēma, tādēļ ar Valsts policiju tas jāsaskaņo nebūs, taču procesā pilnīgi noteikti būs iesaistīta VAS “Latvijas Valsts ceļi”.

Ātrumvaļņu jeb “guļošo policistu” uzstādīšanas noteikumi Latvijā ir atrunāti Latvijas valsts standartos (LVS) 99:2010 “Ceļa ātrumvaļņi”³. Ātrumvalnis ir inženiertehniska būve, un tā ierīkošana jāiniciē un jāsaskaņo pašvaldībā (būvvaldē) un VAS “Latvijas valsts ceļi”.

Šobrīd daudzviet, kur notiek ielu un ceļu rekonstrukcijas darbi, tiek pielietotas akustiskās ribjostas vai tām pielīdzināmi risinājumi. Uz ceļa tiek uzklātas biezas krāsas līnijas, kas autovadītājam piekļauvē un brīdina – jāsamazina ātrums. Arī šis risinājums ir pašvaldības un Valsts ceļu rokās.

Kopiena var argumentēt, pierādīt, fiksēt dažādas situācijas, aicināt par sabiedroto Valsts policiju - pievērst uzmanību ar kontrolposteņu vai pārvietojamo radaru mērījumiem, uzsverot, ka situācija ir tiešām bīstama, šī bīstamība ir nevis epizodiska, bet regulāra un pastāvīga. Ja atbildīgās institūcijas nereagē uz iesniegumiem un argumentiem - aicināt sabiedriskos medijus, runāt par problēmu sociālajos tīklos, veikt iedzīvotāju aptaujas. Varbūt šādā veidā izdodas panākt arī vēl trešās gājēju pārejas ierīkošanu pretī pagasta pārvaldei?

Ja kopiena nevēlas šo jautājumu risināt ar tik “tehniskiem” paņēmieniem, vai pastāv kādi citi pavisam nepārvarami administratīvi, finansiāli šķēršļi, tad skaists, atraktīvs vides objekts pie iebraukšanas Daugmalē noteikti pievērsīs uzmanību tam, ka sākas apdzīvota vieta.

Šāds objekts būtu patīkams akcents jebkurā gadījumā, neatkarīgi no tā, vai “Latvijas valsts ceļi” un pašvaldība veiks vai neveiks ātruma samazināšanas pasākumus. Vides objekta izveidošanu gan jāsalāgo ar kopējo Daugmales attīstības vīziju, vizuālo un

³ <https://www.lvs.lv/lv/products/27560>

saturisko identitāti. Respektīvi, šis risinājums nedrīkst būt sasteigts un nevar tikt īstenots bez pamatīgiem priekšdarbiem, kas šobrīd vēl pašā sākumā. Ļoti vēlams, lai šis objekts būtu izgaismojams (iespējams izmantojot saules un vēja enerģiju), jo tad tas pievērstu uzmanību arī diennakts tumšajā laikā un ziemā. Pieredze šādu objektu – apgaismes ķermeņu iekļaušanā apkārtējā vidē, mākslinieciskajos un tehniskajos risinājumos, kā arī finanšu piesaistē ir Kaldabruņas kopienai Sēlijā, sazinieties!

Multifunkcionālais centrs ar teritoriju

Daugmales multifunkcionālais centrs nodrošina kultūras, sporta un izglītības pakalpojumus. Divstāvu, kubisma un minimālisma stila ēka apjomīga, moderna, iekštelpas mājīgas, glītas un plašas. Tajā atrodas arī Daugmales pirmsskolas izglītības iestāde, bērnudārzs “Namiņš”. Pēc publiski pieejamās informācijas, Multifunkcionālā centra un peldbaseina būvniecība pabeigta 2011. gadā, bet 2013. gadā pabeigta bērnudārza daļas būvniecība.

Ēka atrodas nost no ceļa, to apkļauj liela, plaša teritorija. 2 pietiekamas ietilpības stāvlaukumi. No iebraucamā ceļa uz Daugmales pamatskolas pusi - bērnudārza teritorija, rotaļu laukums, zvaigznes veida āra telts, tālāk – skolas sporta laukums. Uz ciemata centra pusi – liela taisnstūra puķu dobe, aiz tās – brīvs zāliena laukums, var pat teikt – pļava.

Projekta darba grupas seminārs notiek centra aktu zālē. Kafijas pauzes laikā izejam ārā, jo vajag kopbildi. Hm, īsti nav, kur skaisti nofotografēties, netaisīs taču bildi pie sienas! Paejam gabalu pāri pļavai, kur aiz muguras ir koki, un bilde ir.

Šā sabiedriskā Daugmales “sirds” objekta trūkums ir tieši apzaļumošanas un ainavu arhitektūras jautājums. Lielie logi Dienvidaustrumu, Dienvidu un Dienvidrietumu virzienā pēdējo gadu karstajās vasarās noķer visu iespējamo sauli cauras dienas garumā. Jau maija beigās aktu zālē ir pārāk karsti. Bērnudārzā, protams, iekšā neejam, taču tajā jābūt tāpat, jo logi visu dienu ir saulē.

Teritorijai nav dabīgā reljefa, un, loģiski, ka būvniecības darbu veikšanas atvieglošanai, šī teritorija ir noplanēta pavisam plakana un atbrīvota no jebkāda mēroga apauguma. Kopš lielāko būvdarbu pabeigšanas pagājuši 13 gadi. Žēl, ka jau 2011. – 2013. gadā nav sākti īstenot apzaļumošanas darbi. 13 gadu laikā ātraudzīgāki koki jau būtu

paspējuši uzaugt pietiekami lieli, lai noēnotu ēkas “karstajās” pusēs esošās sienas un dotu pavēni, darbojoties kā pasīvās dzesēšanas sistēmas.

Multifunkcionālā centra Dienvidrietumu puse.

Multifunkcionālais centrs no Dienvidu puses.

Pēdējo gadu vasaras Latvijā ir bijušas ar ekstrēma karstuma viļņiem, kas ilgst nedēļām ilgi, bet tropiskās nakts, kurās gaisa temperatūra nenoslīd zem $+20^{\circ}\text{C}$, neļauj atdzist būvju sienām un telpām. Klimatologu prognozes liecina, ka šādas vasaras turpmāk būs Latvijas norma, tādēļ laikus jāveic pasākumi, lai tik intensīvi sabiedriski izmantojamas telpas pasargātu no pārkaršanas. Arī siltais gada periods gada griezumā pagarinās, tuvojoties jau 4 mēnešiem. Logu aizsegšana no iekšpuses nav tik efektīva kā noēnojums no ārpuses, bet gaisa kondicionēšanas sistēmas ir ļoti energoietilpīgas, dārgas uzstādīšanā un apkopē.

Valstīs, kurās cilvēki jau sen cīnās ar karstumu, veikti daudzi pētījumi un izstrādātas metodes, kā ar koku un krūmu stādījumiem panākt labu dzesēšanas efektu. Piemēram, Austrālijā par to zina gandrīz visu⁴. Gan ēku, gan ainavu arhitekti iesaka sekot vienkāršiem, bet efektīviem risinājumiem, vasarās pasargājot ēkas no pārkaršanas, bet ziemās aizsargājot no aukstiem vējiem⁵

“Vītenaugi noēno sienas, bloķējot saules starus. Jūs varat vītenaugiem likt kāpt pa režģiem vai likt tiem nolaisties kaskādēs lejā no palodžu kastēm”, tā ainavu arhitekti “Fernandess un dēli”⁶ iesaka vītenaugus kā ātrāko risinājumu ēku pasīvai dzesēšanai.

Lai stādījumi dotu labāko iespējamo efektu, tajā pašā laikā neaizsedzot skatu pa logu, jāievēro pareiza to stādīšanas secība un virzieni, jāizvēlas koki un krūmi, kas veido pareizai noēnošanai un atdzesētā gaisa plūsmai nepieciešamās formas⁷.

Taču, pie multifunkcionālā centra apzaļumošanas jautājums ir aktuāls arī citu iemeslu, ne tikai dzesēšanas dēļ. Estētiska, interesanta un fantāziju rosinoša ārtelpa īpaši svarīga ir tieši maziem bērniem. Radošais potenciāls, spējas noturēt uzmanību un dzīvu interesi, empātija cilvēkā rodas un nostiprinās ļoti agrīnā vecumā. Videi jābūt atbilstošai.

Ir redzams, ka centra darbinieki vēlas šādu vidi veidot, un savu iespēju robežās dara, ko var. Gan maijā, gan jūlijā lielā puķudobe ir pilna ar ziediem, jūlijā tā lepojas ar pamatīgu dienliliju masīvu.

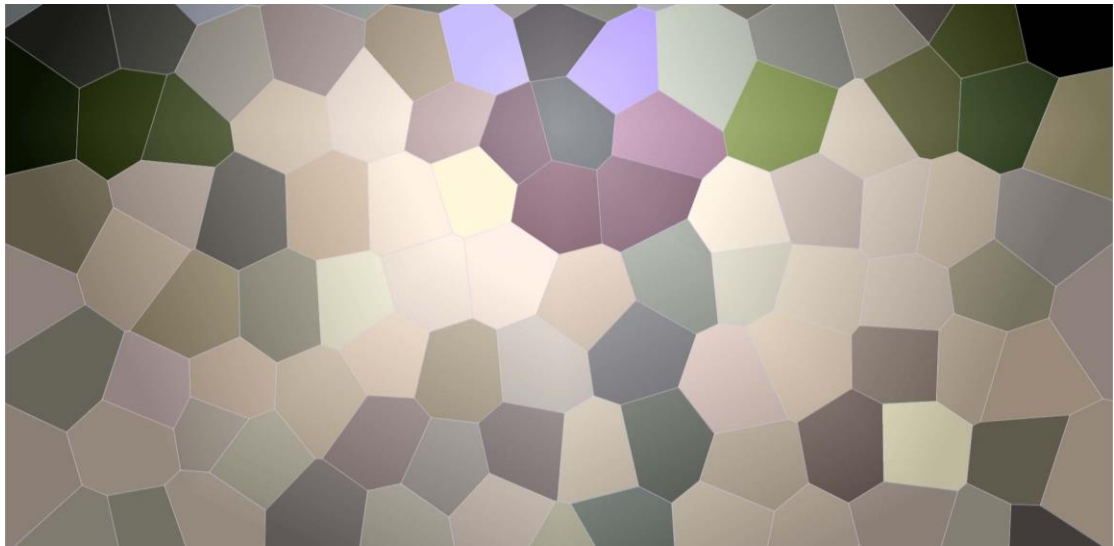
⁴ <https://www.yourhome.gov.au/passive-design/passive-cooling>

⁵ <https://www.arch2o.com/passive-cooling-systems/>

⁶ <https://fernandeznsons.com/landscaping-for-passively-cooling-house/>

⁷ <https://crabapplelandscapexperts.blogspot.com/2011/07/passive-solar-planting-for-shade-and.html>

Daugmales multifunkcionālā centra krāsas.

Dienliliju mūris pie Daugmales multifunkcionālā centra jūlijā.

Pie ēkas sienas un apgaismes stabiem ir piestiprināti puķu podi ar nokareniem ziedošiem augiem – lobēlijām, petūnijām. Taču cīņa ar karstumu un asfaltu, disproporcija pret pašas ēkas apjomu, lielo ainavas arhitektūras formu, zonu un plānojuma trūkums šos centienus padara neredzamus.

Šī Daugmales vieta prasa profesionālu un ilgspējīgu apzaļumošanas konceptu, piesaistot pilsētvides plānošanas speciālistus, ainavu arhitektus un pieredzējušus dārzkopjus, kuru sinerģijā izvēlēties tādus risinājumus, kas vienlīdz labi pildīs gan estētiskās, gan pasīvās dzesēšanas funkcijas, kā arī būs iespējami vienkārši kopjami un uzturami.

Puķu podi pie Daugmales multifunkcionālā centra un bērnudārza.

Daugmales pamatskola ar teritoriju

Skola un tās teritorija ir pelnījusi būt Daugmales zīmols, vizītkarte un lepnums. Skaista, balta, pašu daugmaliešu rokām 1926. gadā celta skolas ēka. Tai 1989. gadā pievienota sarkano ķieģeļu piebūve. Ja ne meistarīga apzaļumošana un teritorijā saglabātie lielie koki – šīs divas būves savā starpā sadzīvotu daudz sliktāk. Vēlino padomju gadu arhitektūra ir spējīga sabojāt teju ikvienu vidi, taču šeit tas nav izdevies. Lielās liepas, pamatīgie aslapu ozoli, apjomīgi ceriņkrūmi, mūžzaļie krūmi un dzīvžogi skolu gan nodala no ceļa, gan organiski iekļauj ciemata vidē. Ik uz pāris soļiem mainās skata laukuma kompozīcija, vienlaikus paverot arī pietiekamu plašumu un perspektīvi. Pamatīgs un pārsteidzošs ir kontrasts starp kailo teritoriju, kas aptver multifunkcionālo centru, un mājīgo, šeit uzturēties vilinošo pašas skolas apkārtni.

Nemaldīgi redzama skolas dārznieka mīlestība pret šo vietu, gaume un misijas apziņa. Augu kompozīcijas ir saskaņotas krāsās un harmonē ar pašām ēkām. Maijā, kad zied maigi lillā un rozā ceriņi, puķudobē ziedi ir maigās pastelkrāsās. Jūlijā pie spilgti sarkanām rozēm un baltām hortenzijām attiecīgi pieskaņotas arī puķudobju krāsas.

Krāsu kultūra skolas apstādījumos – maijs un jūlijs.

Aiz skolas uzstādīta zvaigznes tipa telts, no kuras pavēņa redzami arī jaunāki dekoratīvo koku stādījumi, kas nākotnē veidos daudzkrāsainu, skatam interesantu joslu uz Rietumiem. Tātad, arī šodien tiek piedomāts par to, lai ainavu papildinātu ar jauniem elementiem, ienestu vidē vēl jaunas krāsas un formas.

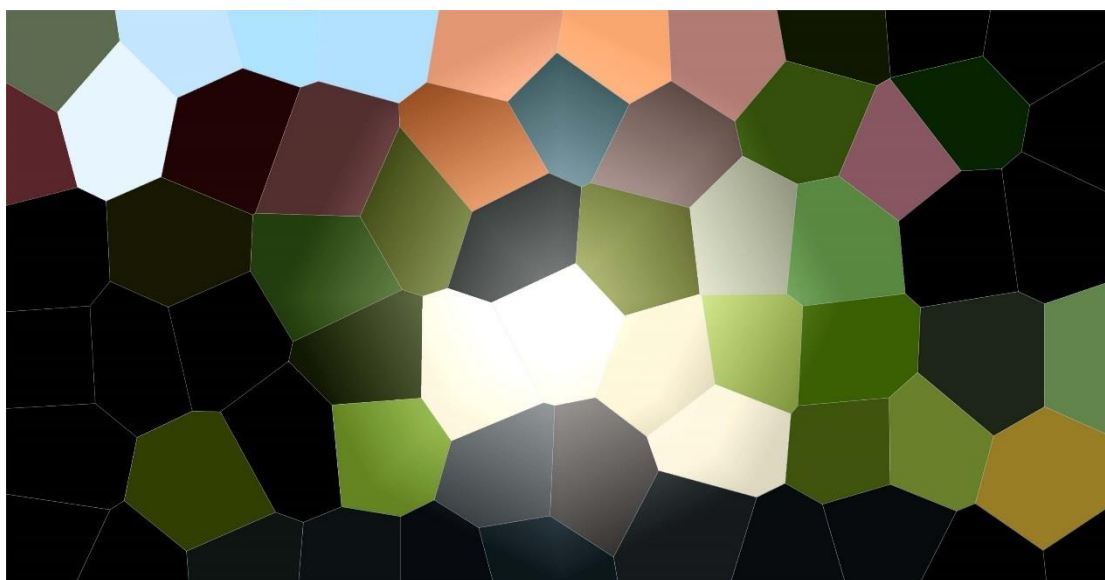

Skats no telts aiz skolas uz jaunajiem stādījumiem Rietumu pusē.

Pie skolas gribas pakavēties vēl un vēl, un pirmās ekspedīcijas laikā šeit iegriežamies divreiz. Gribas izbaudīt gan ceriņu smaržu, gan mierīgi pasēdēt lielā ozola ēnā, atdzīstot pēc staigāšanas pa sakarsušo ielu asfaltu.

Tālāk aiz skolas prom no Daugmales ved Kompleksa ceļš, kas izskatās visai aicinošs un ainavisks, arī privātmāju teritorijas, ciktāl pieklājība ļauj ieskatīties to pagalmos, ir vilinošas un mājīgas, taču traucēt iedzīvotāju privātumu mēs nedrīkstam, tāpēc priecājamies un baudām tik, cik redzams no paša ceļa.

Daugmales pamatskolas krāsas.

Dzintari

Sekojošā projekta darba grupas vēlmēm, apmeklējam ciemu “Dzintari”, agrāk sauktu par Brambergi, jo ciems izveidojies pie bijušā Bramberges muižas centra. Romis Bēms raksta: “/.../ no Bramberges muižiņas pašā Rīgas HES ūdenskrātuves malā apskatāmas vienīgi bēdīgas saimniecības ēku drupas. Dzīvojamā māja, pēc nostāstiem, jau sendienās līdz ar krastu iegāzusies Daugavā”.⁸

Šeit pilnā mērā var sajūst iepriekšējā dienā izskanējušo “ceļi mums ir kā zivs asakas”, jo, lai pa kuru ceļu dotos, atduramies kāda privātīpašuma teritorijā un nokaunējušies griežamies atpakaļ. Apdzīvotā vieta sastāv no lielākiem un mazākiem privātīpašumiem, ir arī zemesgabali, kas jau varētu pretendēt uz piemājas saimniecību platībām.

Ciema pozitīvā puse: ir plašums un daudz vietas dažādām saimniekošanas formām, bet negatīvais aspekts: plānojuma trūkums. Te dzīvo brīvi cilvēki un katrs dara, ko un kā vēlas. Ciemam nav noteikta centra, visa teritorija ir vienlīdzīga.

Dzintaros nav publiskās, pašvaldības infrastruktūras un iestāžu, tādēļ ekspedīcijas laikā varam izceļot tikai ceļu “asakas” un iegūt visai virspusēju iespaidu. Privātmāju pagalmos cilvēki veic sakopšanas darbus, cik nu kuram atļauj rocība un čaklums. Vairāk uz Daugmales pusi redzami pāris atmatā palaisti zemesgabali – varbūt saimnieki ļauj zemei atpūsties, bet, varbūt tie gaida jaunus īpašniekus.

No Dzintaru puses ir norāde uz Daugmales pilskalnu. Iespējams, iebraucot Dzintaros, būtu racionāli uzstādīt arī paša ciema plānu – tas varētu novērst neērtas situācijas iebraucējiem, kuri atduras privātmāju pagalmos, un dot vairāk netraucēta miera šo privātmāju iedzīvotājiem.

⁸ <https://zudusilatvija.lv/objects/object/7448/>

Dzīves vide un modelis Daugmalē kopumā

Projekta darba grupas aptaujā tiek noskaidrots, ka dominējošais iedzīvotāju vairākums ir cilvēki, kas pārcēlušies uz dzīvi Daugmalē no Rīgas vai citiem Latvijas reģioniem un pilsētām, ņemot vērā ciemata ļoti izdevīgo atrašanās vietu. “Tuvu Rīgai, un, tomēr, laukos”, šī ir galvenā Daugmales konkurētspējīgā īpašība. Ļoti maz iedzīvotāju, kas Daugmalē dzīvo vairākās paaudzēs. Izskan viedoklis, ka dzimtas saknes šeit varētu būt tikai 10 – 15% pašreizējo daugmaliešu.

Šis faktors neizbēgami redzams dzīves vidē kopumā. Daugmales centrā nav mazo, vietējo pakalpojumu: kafejnīcu, frizētavu, amatnieku darbnīcu, mājīgo bodīšu ar vietējiem izstrādājumiem, produktiem, suvenīru, ziedu veikaliņu. Savā ziņā, redzams apburtais loks: no vienas puses - visi dodas strādāt uz Rīgu, tādēļ vietējiem pakalpojumiem nav pietiekama pieprasījuma; no otras puses – nav vietējo pakalpojumu, tādēļ iedzīvotāji tos saņem Rīgā. Rezultātā, Daugmalei pietrūkst tieši mājīguma, sajūtas, ka cilvēki šeit patiešām dzīvo, un šeit dzīvos arī viņu bērni un mazbērni.

Tomēr, ņemot vērā, ka biedrībā “Darām Daugmalei” ir apvienojušies aktīvi cilvēki ar zināšanām, kompetencēm, vēlmi šeit iesakņoties uz ilgu laiku, turklāt – iniciatīvas grupa ir diezgan daudzskaitlīga, tajā pārstāvēti gan vīrieši, gan sievietes, Daugmales potenciāls kļūst par vietu, kas tiešām ir mājas, strauji pieaug.

Lielākais izaicinājums turpmākajos gados – panākt daudzdzīvokļu māju iemītnieku līdzdalību Daugmales pārveidošanā. Par īpaši uzkrītošu problēmu šī uzskatāma arī tāpēc, ka tieši daudzdzīvokļu mājas ir tās, kas pieguļ galvenajai satiksmes artērijai, respektīvi – veido pirmo iespaidu par Daugmali.

Par nepieciešamību veicināt uzņēmēju iesaisti un līdzatbildību jau runāts atsevišķi, sadaļā “Autoceļš P85 un tam piekļautā teritorija un apbūve”.

Vēl uzsverams, ka ļoti vēlams aktualizēt sadarbību ar māksliniekiem, radošiem cilvēkiem, vaļasprieku un interešu kopām, jo Daugmales publiski redzamajai sejai pietrūkst mākslas, radošuma. Tā ir pragmatisks, ļoti lietišķs ciemats ar labiem funkcionalitātes un sadzīves komforta rādītājiem, bet ... neinteresants. Nav obligāti ķerties uzreiz pie pamatīgām, fundamentālām vai augsti profesionālām lietām, reizēm pietiek dot vaļi vietējo rokdarbnieku, senioru vai bērnu iniciatīvām, pat, ja tās pirmajos

mēģinājumos nešķiet pārāk estētiskas. Iesaiste un piederība reizēm ir svarīgāka par profesionalitāti, jo dod iespēju saņemt pārējo novērtējumu un sevi ieraudzīt citām acīm.

Vēlamās nākotnes investīcijas un finanšu avoti

Lielākās investīcijas Daugmales sabiedriskajā infrastruktūrā, nenoliedzami, ir pašvaldības ziņā. Īpaša uzmanība pievēršama objektiem, kas aprakstīti augstāk – ““Ķīķerītis” ar skatu uz Nāves salu” un “Multifunkcionālais centrs ar teritoriju”.

Tāpat pašvaldības ieguldījums nepieciešams satiksmes drošības sakārtošanai, kas aprakstīta sadaļā “Autoceļš P85 /..”.

Finanšu avoti – pašvaldības budžets, Interreg, LEADER programmas.

Mazāki ieguldījumi – vides objekti, t.sk. iespējamais izgaismojamais objekts pie iebraukšanas Daugmalē no Jaunjelgavas puses (vai abās pusēs) iespējami īstenot arī ar NVO pieejamiem līdzekļiem, šim mērķim piemērota ir LEADER programma un tās jaunā plānošanas perioda aktivitāte "Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas"⁹. Daugmale atrodas VRG “Partnerība “Daugavkrasts”” darbības teritorijā. VRG SVVA Stratēģijā plānota atsevišķa rīcība “M2: Rīcība 2.1. Publisko teritoriju labiekārtošana”¹⁰ ar pietiekamu plānoto viena projekta attiecināmo izmaksu summu šādu objektu izveidošanai.

Paralēli – nepieciešams ieguldīt gan finanses, gan laiku un enerģiju tieši Daugmales sabiedrības saliedēšanā un vietas piederības veidošanā, lai izslēgtu situāciju, ka par Daugmales tēlu, prestižu un izaugsmi no sabiedrības puses rūpējas tikai biedrība “Darām Daugmalei”. Šādām iniciatīvām pieejams finansējums LEADER programmā (VRG “Partnerība “Daugavkrasts”” SVVA Stratēģijā rīcības “M2: Rīcība 2.2.Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana”; “M2:Rīcība 2.3. Jauniešu iniciatīvas” un “M3: Rīcība 3.1. Atbalsts kopienu un viedo ciemu aktivitātēm”.

Tāpat, šādiem mērķiem pielietojams Zemgales Vēsturisko zemju kultūras programmas finansējums, Sabiedrības integrācijas fonda programmu finansējums, kā arī pašvaldības projektu konkursos pieejamais finansējums.

⁹ Ministru kabineta noteikumi Nr. 580, <https://likumi.lv/ta/id/346333-valsts-un-eiropas-savienibas-atbalsta-pieskirsanas-kartiba-eiropas-lauksaimniecibas-fonda-lauku-attistibai-intervence-darbibu>

¹⁰ “Partnerība “Daugavkrasts”” SVVA Stratēģija 2023. – 2027.gadam https://daugavkrasts.lv/wp-content/uploads/2023/12/271123_DK_SVVA_strategija_2_versija_gala_variants.pdf

Daugmales krāsu palete izstrādāta 2024.gada jūlijā,
projektā “**Daugmales kopienas identitātes un apkaimes krāsu paletes izstrāde**”,
pēc biedrības “Darām Daugmalei” pasūtījuma.

Izstrādātāji:

Daina Alužāne (t. 22335439, e-pasts daina.aluzane@gmail.com)

Ieva Jātniece (t. 29548967, e-pasts ieva.jatniece@gmail.com)

